

Lektionsplanering: Texttyper i anpassad grundskola åk 7

Årskurs 7 (anpassad grundskola)

Ämne Svenska

Tema Texttyper: berättande, beskrivande och instruerande texter

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
- Sammanhängande texter i olika genrer, exempelvis berättande, beskrivande och instruerande texter, samt enkel analys av deras innehåll och uppbyggnad.	Eleven kan skriva korta sammanhängande texter som innehåller enkla berättande, beskrivande eller instruktioner.	Eleven kan skriva sammanhängande texter med viss anpassning till syfte och mottagare, där berättande, beskrivande eller instruerande texter är anpassade och har viss struktur.

[Källa: Lgrsär22, Svenska, Åk 7-9]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till texttyper (10 min)

- Presentera tre huvudtyper av texter: berättande, beskrivande och instruerande.
- Ge enkla exempel på varje texttyp.
- Förklara kortfattat syftet med varje texttyp.
- Diskutera skillnaden mellan texttyperna.
- Visa exempeltexter på tavlan eller via projektor.

2. Genomgång av berättande texter (10 min)

- Läs en kort berättande text högt.
- Gå igenom textens delar: inledning, handling, avslutning.
- Diskutera vilka känslor och bilder texten väcker.
- Prata om språkets roll i berättandet.
- Visa hur berättande text skiljer sig från andra texttyper.

3. Genomgång av beskrivande texter (10 min)

- Läs en beskrivande text tillsammans.

- Identifiera ord och uttryck som målar upp bilder.
- Diskutera hur texten ger intryck och känsla.
- Visa skillnaden mellan subjektiva och objektiva beskrivningar.
- Betona vikten av detaljer i beskrivande texter.

4. Genomgång av instruerande texter (10 min)

- Läs och analysera en enkel instruktion eller recept.
- Prata om hur texten är tydlig och stegvis.
- Fokusera på ord som används för att ge anvisningar (imperativ).
- Diskutera varför det är viktigt att vara klar och tydlig i instruktioner.
- Jämför med berättande och beskrivande texter.

5. Enkel analys och sammanfattning (10 min)

- Låt eleverna i par diskutera skillnaderna.
- Sammanfatta vilka kännetecken som kännetecknar varje texttyp.
- Visa hur man kan tänka innan man skriver en text av respektive typ.
- Gör en kort gemensam reflektion.
- Ge exempel på när eleverna kan använda varje texttyp i sin vardag.

Ämnesinnehåll

- **Berättande texter:** Utformning med inledning, handling och avslutning. Fokus på att berätta en händelse eller historia. Vanligt missförstånd: Att alla berättande texter måste vara långa och komplicerade.
- **Beskrivande texter:** Skapar bilder med hjälp av detaljer och adjektiv. Mål är att förmedla en känsla eller upplevelse. Vanligt missförstånd: Att beskrivande texter bara handlar om yta, inte känslor eller stämning.
- **Instruerande texter:** Innehåller steg-för-steg anvisningar för att utföra en uppgift. Språket är tydligt och konkret. Vanligt misstag: Otydliga instruktioner som gör det svårt att följa efter.
- **Textanalys:** Att kunna identifiera texttyp, syfte och uppbyggnad. Enkla jämförelser mellan texttyper.
- **Språkanpassning:** Hur språk och stil ändras beroende på texttypens syfte.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Berättande	Text som återger händelser, ofta med en början, mitt och slut	Från svenska ordet "berätta" som betyder att återge en historia

Ord	Förklaring	Etymologi
Beskrivande	Text som ger detaljerad information för att skapa bilder	Från latin: "describere" som betyder skriva noggrant ner
Instruerande	Text som ger anvisningar eller direktiv	Från latin: "instruere" som betyder att bygga eller ordna
Handling	Vad som händer i en berättelse	Från germanskt ursprung, betyder det som sker
Adjektiv	Ord som beskriver substantiv	Från latin: "adjectivum", något som läggs till

Diskussionsfrågor

- Om du skulle skriva en text om din senaste födelsedag, vilken texttyp skulle du välja och varför? Hur skulle du anpassa berättelsen för olika mottagare, exempelvis en familjemedlem eller klasskamrat?
- Tänk dig att du ska ge instruktioner till din familj om hur man lagar en enkel maträtt. Vad är viktigt att tänka på för att alla ska förstå? Hur kan du göra texten tydligare?
- Hur kan beskrivande texter hjälpa oss att förstå världen bättre, till exempel när vi läser om platser eller personer? Kan det finnas risk att beskrivningar blir för subjektiva?
- Om du läser en text som är svår att lista ut om den är berättande, beskrivande eller instruerande, vad kan du göra för att hitta svaret? Vilka ledtrådar i språket eller uppbyggnaden söker du efter?

Aktivitet

Eleverna delas in i tre grupper. Varje grupp får i uppgift att skriva en kort text efter en given mall: berättande, beskrivande eller instruerande. Grupperna får enkla teman, till exempel "Min favoritplats" (beskrivande), "Hur man gör en smörgås" (instruerande) eller "En spännande dag i skolan" (berättande). När texterna är klara läser grupperna upp sina texter och de andra eleverna får gissa vilken texttyp det är. Efteråt diskuteras i klassen vad som gjorde det lätt eller svårt att känna igen texttypen.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad kännetecknar en berättande text?	Den återger en händelse eller en historia med början, mitt och slut.

Fråga	Svar
Ge ett exempel på ett ord som ofta används i instruerande texter.	Imperativ, till exempel "lägg", "blanda", "stäng".
Varför är detaljer viktiga i beskrivande texter?	De hjälper läsaren att skapa en bild och förstå känslan.
Hur kan man snabbt skilja på berättande och instruerande texter?	Berättande beskriver en historia, instruerande ger steg-för-steg instruktioner.
Vad betyder ordet "adjektiv"?	Ord som beskriver substantiv.
Varför behöver en instruerande text vara tydlig?	För att läsaren ska förstå och kunna utföra uppgiften.
Vad är syftet med en beskrivande text?	Att ge en bild eller känsla av något.
Nämn en viktig del i uppbyggnaden av en berättande text.	Inledning, handling eller avslutning.
Hur kan språket skilja sig mellan texttyper?	Berättande är ofta mer levande, instruerande är tydlig och enkel.
Vad kan man göra om man är osäker på vilken texttyp man läser?	Titta på textrubriken, språket och strukturen.

Citat

"Berättandet är människans sätt att skapa mening i sin erfarenhet." - Jerome Bruner, 1990

Det här citatet påminner om att berättande texter är mer än bara fakta - de är sätt att förstå och kommunicera våra upplevelser och världen omkring oss. Det knyter an till lektionens fokus på berättande text som ett verktyg för förståelse.

"Att förklara något steg för steg med ord är att instruera och skapa förståelse." - Donald Schön, 1983

Detta belyser vikten av instruerande texter och hur språket används för att hjälpa andra att utföra handlingar, vilket är syftet med den instruerande texttypen i lektionen.

Vill du att jag sparar denna lektionsplanering som en Word-fil? Eller kanske vill du också ha en Powerpoint-presentation för att visa i klassrummet?

Tags: [Lektion](#)